

Veljeni, ystävä vaivojen raastama — ken oletkin! — ä! ole toivoton vaan, vääräys vaikkapa käy yli äyräitten, vaikk' on saastuttanut veri maan! Tahratkoon ihanteesi he, polkekohon, vaipuu syyttömät hautahan, oi! Usko: kohtapa aika jo täytetty on, saapuu rakkaus, huomenen koi!

Ei saa kahlehin, ei okaseppelepäin, ristin raastamin niskoin tuo!
Maineen loistossa käypi se, häilyttäin tulisoitua, onnea suo!
Silloin haihtuvi kyynelehet, vihan kyy, orjan kahlehet katkeutuu, poistuu tappava tuskien syy, ahnas miekkakin laskeutuu!

Veljeni! Ei ole unta se, haavetta vaan!
Katso, kuinka jo synkeä yö!
Katso: liiaksi tuskia päällä jo maan, liian mahtava synnin työ!
Näantyy kohta jo maailma — loppuvi näin taisto! — Silloin, oi, kohottaa sädehohtoa rakkauden kirkasta päin katseen loistavan kansa ja maa.

Niin »kansa ja maa kohottavat nyt loistavan katseensa rakkauden kirkasta sädehohtoa päin»; kansa ja maa katsovat, kiitos Venäjän suurten sankarien ja sankarittarien, onnellisempaa, valoisampaa tulevaisuutta kohti.

JÄTTILÄISTEN TAISTELU.

KATKELMIA ELOKUULLA 1917 PIDETYSTÄ
PUHEESTA.

Ken tyystin ja selvänäköisesti tarkastaa maailman menoa, hän huomaa kohta, että kaksi suurta ja mahtavaa valtaa seisoo tuimina toisiaan vastassa, että nämä

suuret voimat taistelevat leppymättömästi ankaraa taistelua, taistelua, johon verraten nykyinen maailmansotakin näyttää melkein pikku kahakalta, taistelua, jonka loppuun vielä ehkä kuluu vuosia, ehkä vuosikymmeniä, mutta joka loppu kuitenkin näyttää niin selvältä, että siitä tuskin kukaan, ei edes selvänäköinen vastustajakaan, voi olla epä tietoinen. Molemmat taistelijat ovat kuin kaksi suurta jätti läistä, jotka hurjasti mittelevät voimiaan, mutta joista toisen kasvoilla kuvastuu epätoivon ilme, kun taas toisen kasvot loistavat voitonvarmuudesta ja lopputuloksen tietoisuudesta. Mutta yhä hurjemmaksi käy taistelu, kuta enemmän toisen etuvarustuksia kaatuu, kunnes vihdoin tuo vanha, lahonnut linnoitus romahtaa maahan, ja toinen taistelija valloittaa koko maapallon.

Tämä on historiallisen kehityksen luonnollinen kulku. Varsinaisen historian aikakausina esiintyivät aateli ja siitä sukeutunut itsevaltius ynnä hierarkinen pappisvalta kansojen herrona ja käskijöinä. Verkalleen ja vähitellen kohotti varallisuuteen pääsyt porvaristo päätään ja Ranskan suuressa vallankumouksessa se pääsi valtaan, köyhälistön avulla, joka työnnettiin syrjään. Idässä puhkesi vihdoin tänä vuonna jo kauan odotettu ja välttämättömäksi käynyt vallankumous, joka yhdellä iskulla pyyhkäisi pois itsevaltiuden ja feodaalivallan. Lähiaika osoittaa, pysähtykö tämäkin itäinen vallankumous ensin jonkinlaiseen porvarivaltaan, vai käykö niin kuin esim. Kautsky on arvellut, että itäinen vallankumous lopputuloksessaan sivuuttaa tämän väliasteen. Tosiaankin on se huonosti lukenut historiansa, joka luulee, että se samanlaisissa ulkonaisissa olosuhteissa synnyttää samanlaisia tuloksia: sillä tavalla ei historia milloinkaan ole »elämän opettaja», kuten jo muinaiskansat sitä nimittivät, vaan kehitys kulkee aina latuansa eteenpäin synnyttäen uusia virtauksia, jotka melkoisesti muodostavat silloisia ulkonaisia oloja.

Valtaan päässyt porvaristo on syntyessään samalla synnyttänyt, kuten Marx sanoo, «oman haudankaivajansa». Proletariaatti, köyhälistö, kansojen suuri enemmistö tunkeutuu yhä voimakkaammin esille ja on käynyt jyrkästi kukistamaan porvaristoa, samalla tavalla kuin ennen porvaristo aatelistoa ja feodalismia, ja köyhälistön kaikissa maissa huikaisevalla vauhdilla kasvava valta pakottaa ehdottomasti, kun sen valta on käynyt kovin uhkaavaksi, kaikki ennen riitelevät ja eripuraiset porvaripuolueet yhtymään yhteiseksi liitoksi köyhälistöä ja sosialismia vastaan. Tämä oire on nähtävissä aivan selvästi, kaikkialla, missä sosialismin valta on käynyt porvaristolle tosiaan vaaralliseksi. Meillä täällä Suomessa esim. ovat nyt porvaripuolueet, niinkin erillään olevat kuin suomalainen ja ruotsalainen, yhtyneet yhteiseksi liitoksi sosialismia vastaan.

Tämä on aivan luonnollista, kun kaikista aatteellisista pyrinnoista huolimatta taloudellinen etujen ristiriita on kaiken politiikan ja yleensä kaiken inhimillisen toiminnan pääperusta.

Politiikan alalla vallitsee vielä täydellinen itsekkyyden periaate. Ja kun porvaristo-kapitalismi on kussakin valtiossa kansoja johtamassa, niin tämä johto vie pienempien kansakuntien sortamiseen ja vapauden ryöstämiseen ja ylipäänsä ulkonaisiin sotiin, joissa kunkin kansan porvarillinen kapitalismi hakee itselensä, tuotteillaan, uusia markkinapaikkoja tahti koettaa tunkea toisen pois tämän valloittamilta markkina-alueilta; niin esim. nykyiseen maailmansotaan ei suinkaan ollut syynä erään prinssin ja hänen puolisonsa murha Serajevossa, vaan Itävallan porvariston pyrkimys saada markkinapaikkoja Balkanin niemimaalla, ja sen kehittymiseen vaikutti ratkaisevasti Saksan ja Englannin kilpailu maailmanmarkkinoilla, kuten myöhemmin Yhdysvaltojen pelko Saksan kilpailua kohtaan.

Mutta epäilemättä tämä suuri maailmansota on viimeinen suuri sota, johon porvaristo, kapitalismi, on yllyttänyt kansat, sillä ellei jo tähän sotaan, niin ainakin

uusiin sellaisiin yrityksiin vastaavat kansat itse kumouksilla, joissa ne syöksevät alkuunpanijat vallasta. Ja huolimatta kaikista tämän sodan aikaansaamista vaurioista ja hirveistä tapahtumista, tulee se lopputuloksinaan suuresti edistämään varsinaisten kansanennemistöjen itsemääräämisoikeutta, kohottamaan kaikissa maissa kansanjoukkoja oma-aloitteiseen liikkeeseen, ja ennen kaikkea se tulee edistämään sosialismin voittokulkua kautta maailman, sitä voittokulkua, joka jo nyt hämmästyttää sen todellisia ystäviäkin. Sen kautta on sosialismin henki yhä enemmän tunkeutunut sotilaittenkin aivoihin ja sydämiin. Aivan oikein huomautti jo vuosikymmeniä sitten porvarillinen taloustieteilijä Laveleye, että kun sotilaat ryhtyvät kannattamaan sosialismia, on kapitalistinen rakennus romahtanut raunioiksi, ja senhän onkin Venäjän vallankumous mitä selvimmällä tavalla osoittanut oikeaksi.

Ja näin me seisomme tuon suuren valtakysymyksen edessä, mahtavan taistelun edessä maailman vallasta, maailmantaistelun edessä, jota suurempaa maailmanhistoria ei vielä ole koskaan nähnyt eikä arvattavasti koskaan tule näkemäänkään, sillä tämän suuren taistelun lopputulos tietää sitä, että kerran kaikki maailman ihmiset pääsevät täydelliseen vapauteen ja tasa-arvoisuuteen, ovat, kuten ensimmäiset kristitytkin tahtoivat olla, yhdenvertaisia veljiä ja sisaria, jotka kaikki melkein yhtäläisesti pyrkivät viemään ihmiskuntaa eteenpäin valossa ja vapaudessa.

Tämä ei ole mitään ihanaa, kaunista haaveilua, ei mitään suuremmoista kangastusta ihmiskunnan taivaanrannalla, ei, se perustuu silmännähtävään kehityksen kulkuun, vaikka se toteutuisikin vain asteittain. Etteivät yhteiskunnan ylemmät kansankerrokset tarpeeksi ota huomioon tätä »Mene Tekeliä», vaan tekevät mitä hurjinta vastarintaa maailman edistykselle, että »heillä», kuten Emanuel Geibel sanoo, »on silmät, mutta eivät näe», että he kuulevat ukkosen jyrinää kaukaa, mutta eivät sittenkään mistään välitä taistelun tuoksissa,

vaikka tuo puhdistava myrsky lähestymistään lähestyy — kaikki tämä ei voi estää uuden päivän koittoa, se päivä koittaa sittenkin kerran koko ihmiskunnalle, ja se loistaa sille silloin ihmeteltävän kauniissa, häikäisevän ihanassa valossa.

PUHE ITSENÄISYYSKYSYMYKSESTÄMME.

Toverit, kansalaiset!

Epäilemättä moni teistä ihmettelee sitä, että minä tässä esiinnyn puhujana vähää ennen valtiopäivämiesvaaleja. Enhän minä pyri enkä ole pitkänkään aikaan pyrkinyt kansanedustajaksi ja olenhan minä yleensäkin vetäytynyt syrjään poliittisesta elämästä, vaikk'ei-vät mielipiteeni silti vähääkään ole muuttuneet. Päinvastoin voin sanoa kuten Anatole France, Ranskan suuri kirjailija, että olen tullut yhä enemmän vakuutetuksi sosialismin oikeutuksesta.

Kun minä nyt kuitenkin pyynnöstä esiinnyn tässä tilaisuudessa, teen sen aivan erityisistä syistä. Minun täytyy näet sanoa kuten Venäjän kuuluisa apostoli Leo Tolstoi, kun hän näki, että hänen maansa ja maailman asiat yleensä menivät hunningolle: »minä ei voi vaieta» (Я не могу замалчать.) Minäkin puolestani näen, että nyt suuren suuret arvot ovat kysymyksessä, arvot, jotka uhkaavat muuttua arvottomiksi.

Ja mitkä ovat sitten nuo arvot? Ensiksi: *isänmaani, kansani koko sisäinen itsenäisyys*, ja toiseksi: *koko ihmiskunnan tulevaisuus ja onni*, ja sentakia en minä voi vaieta, minun täytyy puhua, sillä äänettömyys olisi nykyhetkellä rikos.

Jokainen kansalainen tässä maassa tietää, että tämän vuoden valtiopäivillä niiden lainmukainen enemmistö teki päätöksen Suomen sisäisestä itsenäisyydestä, joka